

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunei.
Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunei tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 376/1912.

Circular

cătră P. T. membrii ordinari și ad hoc, ai sinodului protopresbiteral-electoral, din tractul Buteni.

În temeiul însărcinării ddto 24 septemvrie (7 octomvrie) 1912 Nr. 5648, primite dela Venerabilul Consistor eparhial din Arad, conform dispozițiunei din §. 15 al „Reg. pentru alegerea de protopresbiter” și bazat pe §§-ii 42 și 51 din „Statutul organic”, — prin aceasta am onorul a publică și convocă sinodul protopopesc electoral, al tractului Buteni, pe Joi la 29 noemvrie (12 decemvrie) a. c. la 9 ore a. m. în sfânta biserică ort. rom. din parohia centrală Buteni, în scopul efectuiri alegerii de protopresbiter, al tractului Buteni.

Aducând aceasta la cunoștința tuturor P. T. membrii clericali și mireni, ordinari și ad hoc, îi invit să participe la actul alegerii, căruia îi va premerge Sta liturgie, îmbinată cu chemarea Duhului sfânt.

Șiria, la 7/20 noemvrie 1912.

Mihail Lucața

protopresbiter-comisar consistorial.

Spaima războiului.

Satele noastre sunt scoase din țifini. Femei limbute umplu văzduhul cu spaima războiului și țipetele lor sparie și copii din leagăn; bătrâni sfătoși cu chipuri grave povestesc despre onorurile războaielor cum ele au fost încornorate de fantazia bătrânilor soldați, de desmoșteniri și despoieri de avturile oamenilor pașnici din partea ostășimei, de perderea valorii banilor, și câte numai poate iscodi mintea incultă; orașenii sfătoși să spună și ei ceva nou sătenilor, prin ce să arate că știu ceva mai mult decât sătenii le șoptesc acestora tainice lucruri despre mișcări

de armată și câte toate minciuni; ziariști lacomi de senzații fac combinații fantastice de războiu, și așa mai departe să umple văzduhul de spaima războiului. Lumea agitată de atâtea prostii începe a se închipul în războiu; bărbații nu mai lucră căci și așa-i duce la războiu și au să moară, să pun dar la traiu bun; alții își vând ce au, vită, car, bucate, căci vine bătaia și toate le duce dela ei cu puterea; alții iarăși își scot banii de pe la bănci, căci, vezi Doamne, vine statul și ia toți banii dela bănci. Banii fi ascund apoi care cum știe în credința, că așa sunt asigurați. Aceasta este icoana posomorâtă a satelor noastre în care să reoglindează incultura noastră. Ve veți întrebă, că ce este dar cu concentrarea trupelor despre care se vorbesc?

Si vis pacem parra bellum. Dacă vrei să ai pace să fi gata de războiu, ziceau vechii romani. Un lucru firesc, că dacă te vede cineva înarmat nu să apropie de tine cu una cu două. Aceasta politică o urmează și monarhia noastră.

În Balcani e războiu crâncen, arde casa vecinului, ca oameni cu minți ne punem armată la hotară ca să nu treacă focul și la noi. Și dacă va fi vorbă de împărțire de teritor să fim și noi acolo unde să face partea, ca să nu ni se prea întărească vecinii și apoi să se întoarcă împotriva noastră, ci să rămânem tari și pentru viitor, ca să ne putem ține ce avem. S'a întărit regimentele dela frontieră, atâtea e tot. De mobilizație generală încă nici vorbă nu e și după semne nici nu o să fie.

Preoțimea și învățătorimea este chemată să deslușassă chestia înaintea poporului zăpăcit de alarmurile iscate din neștința oamenilor, dacă e nevoie chiar de pe amvon să restabilească echilibrul în suflete, căci altfel au să urmeze pagube de incalculabilă consecință.

Să deslușească anume poporului că

1. Nu este vorba de o mobilizare generală ci numai de întărirea trupelor dela hotarale țerii anume înspre statele cari astăzi stau în războiu. Mai departe ca prin armată să facă presiune asupra vecinilor nostri ca să nu treacă peste marginile pretensiunilor lor juste și să primejduiască prin aceasta pacea Europei. Pentru aplanarea diferințelor ce au produs războiul se va

convocă o conferință a puterilor europene, care sigur că va face pe cale pașnică împărțirea teritorială ce să impune după războiul statelor balcanice cu Turcia. În conferința aceea monarhia noastră condusă de intențiuni pașnice va fi susținută de marile puteri și așa din momentul când s'a ajuns la convocarea conferinței pacea e cu și asigurată. La acea conferință însă dacă e vorba să aibă monarhia noastră autoritate care să apase în cumpăna păcii trebuie să aibă la spate armata gata de a sili la pace și pe aceia cari nu vor pace.

2. Oamenii să nu-și prade avutul lor de frica războiului, căci după legile de astăzi averea cetățeanului este asigurată și în vreme de războiu și pentru ori ce pagubă ce ar avea din pricina războiului statul răspunde. Este dar minciună aceea că în războiu îi ia miliția vita, carul și bucatele, pentru că acele toate se plătesc, dacă armata are lipsă de vita ori bucată lui. În averea lui e mai asigurat banul și în timpul de războiu.

3. S'a lătit și vestea de oameni răi și proști că în vreme de războiu pune miliția mâna pe banii băncilor și îi duce, în urmarea acestei știri proaste oamenii fără cap își tem banii depuși la bănci și umblă să-i scoată și să-i ascundă pe acasă.

Mai înainte de toate băncile stau sub scutul legilor internaționale și de banii lor nu să poate atinge nimeni. Aici este mai mult asigurat banul. Streinii așa și fac banii ce-i au gata îi pun în bănci de unde capătă libele pentru cari răspund băncile cari au scutul legii, până când dacă țini banii la tine, pot prinde veste despre aceasta oameni răi și îl jefuesc luându-i chiar viața pentru ei, ori dacă sunt ascunși pot fi mistuiți de foc, duși de apă, putrazi ori aflați de alții și duși. Cu un cuvânt omul singuratic nu-și poate apăra banul în timp de războiu, de aceea oamenii cu minți îi pun la adăpost prin bănci unde este cine să-i păzească. Avem tocmai un caz: un bulgar din Arad a plecat la războiu în țara lui; el avea o agoniseală de 9000 cor. și i-a scos din bancă când a plecat și nimeni nu știe ce a făcut cu ei. Familia rămasă aici n'a primit dela el nici o veste de când a plecat probabil, că a murit în războiu. Acum plânge familia rămasă și fără de cap câștigător și fără de averea deja câștigată. Câte cazuri de acestea nu au fost.

Să mai spărie oamenii și cu aceea, că se vor devalva banii ca și ai lui Kossuth. Lasă că nu se pot asemăna banii unui stat care își are garanțiile lui pentru toți banii câți îi pune în circulație, cu banii unui regim revoluționar care n'a avut nici o garanție cum au fost banii lui

Kossuth, cum zicem abstrăgând dela aceasta, banca care a primit banii în depunere trebuie să restituie la timpul său deponentului banii în monedă valabilă.

Sfătuți dar oamenii să nu-și prade averile și să nu scoată banii din bănci, căci averea privată a oamenilor nu este obiect de jaf nici în vreme de războiu într'un stat european cum este al nostru.

4. Monarhia noastră merge mână în mână cu țara românească care este aliata ei. Acolo unde e o atare alianță nu poate fi vorba de perderi pentru noi, ci mai vârtos prin bărbăția și cuminența noastră să dăm putere acestei alianțe în fața evenimentelor ce se desfășoară, ca să știe dușmanii noștri că stau în fața unui popor care știe să-și apere interesele sale.

Sunt interese mari economice ale poporului nostru ca să-și urmeze pașnic lucrările, să are și samene ca se aibă ce seceră, și să nu ne ruinăm și economicește sub spaima inconștientă a războiului.

Implinim o datorință sfântă când apelăm la preoțime și învățătorime să rețină poporul dela aberațiuni și să-i țină sus sufletul în zilele virofoase după cari sperăm să vină senin.

Vestiți poporului acest cuvânt de pace în suflete.

Voci din Beiuș.

Anul acesta, care neobservat își face mersul său regulat spre sfârșit, are o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea culturală și bisericească a Românilor din Beiuș; mai ales pentru Românii ortodocși. Lasă în urma sa fapte și evenimente, cari merită să fie remarcate pentru a se vedea, că oameni puțini, prin muncă și luptă stăruitoare, pot îndeplini multe lucruri bune ce de mult așteptau să fie realizate.

Mă institui de cronicarul acestor lucruri, socotind, că vor fi de folos să le cunoască și cetitorii „Bis. și Școala“.

Am arătat, că în vară, s'au ținut cursuri de o săptămână pentru învățătorimea noastră din protopopiatele, Beiuș, Bel și Vașcău. Ideea nouă și binevenită fu îmbrățișată cu dragoste de inteligența din Beiuș, și intelectualii noștri, se întreceau să dea concursul, ca acestea cursuri să aducă și ele roade din belșug. Am rămas atunci cu impresia, că un contact mai des între toate clasele noastre culturale se impune, căci numai așa va fi binecuvântată o conlucrare comună.

Dar să trec la alta ordine de idei. Școala elementară ortodoxă, cu o putere didactică, fie ea cât de bună, nu mai putea satisface îndatoririi, de a strânge în jurul său marele contingent de mici copi-

lași dornici să primească cunoștințele elementare pentru luminarea minții lor. Astfel se reslețeau pela diferitele școli, cu alt caracter. Îndeosebi fetițele, fiitoarele temelii ale familiilor românești, ocoleau școala noastră. Să căuta deci o soluție norocoasă, care să ne scoată din starea aceasta. Atunci banca „Drăganul” tinde mâna ei largă pentru promovarea intereselor românești, asigură plata fiitoarei învățătoare, contribuie în mod simțitor la ridicarea noului local de școală, ce acum dominează, prin înșămătatea și mărimea sa, întreagă strada română. Are o mare sală de învățământ, garderobă pentru fetițe, o sală pentru diferite festivități și una pentru epitropii. Acestea două, din urmă așa sunt întocmite, ca în caz de nevoie, pot forma o singură sală mare, încăpătoare pentru multă lume.

Edificiul a costat 12.000 cor. și are aranjament modern. Așa s'a făcut școala de fetițe din Beiuș, condusă cu multă iscusință și devotament, de d-șoara Papp, fiica asesorului și arhivarului consistorial Gheorghe Papp din Oradea-mare.

Urmează acum, ca toate fetițele, câte se vor părăndă la aceasta școală, din generațiune în generațiune, să pomenească cu evlavie, numele tuturor făcătorilor de bine, cari le-au dat lăcaș și adăpost pentru împodobirea sufletului lor gingaș și nevinovat, cu frumoase învățături de dragoste, cătră limbă, neam și patrie.

Să nu uite că un mare mecenate, ilustrul domn, Vasile Stroescu, și-a revărsat din belșug darul său peste sufletele lor în forma cea mai desăvârșită a dragostei creștinești. De departe, din necunoscut, s'a aruncat aici în acest lăcaș de creștere, cea mai bună sămânță, a unui sămănător neobosit. Sămânța aceasta să culcă în pământ bun, ca să aducă roade de cea mai largă înțelegere a perceptelor blândului Isus Hristos.

Dar pe cât de simțitoare eră îngrijirea de micile vlăstare, tot așa de necesară eră și o nouă îndrumare a educației elevilor noștri, cari urmează studiile la liceul din loc. Internatul diecezan gr.-or. de mulți ani eră fără stăpân stabil. Fiecare nou stăpân, după un an de muncă, nu se mai ispitea să rămână și anul viitor. În urma atâtor schimbări internatul a suferit mult, dar a suferit și educația tinerimei. Socotim însă că am intrat acum în ogaș. Postul de catichet l'a ocupat părintele asesor consistorial, Moise Popoviciu, din Sediște, care numără la arhivul său o activitate bogată, pe teren bisericesc. Face parte dintre cei mai sânguincioși bărbați din Bihorul nostru, care s'a ocupat cu istoriografia. A stat odată și un bun predicator. Prin el reinviă vremurile, când în biserica noastră se făcea o bogată educație religioasă prin nenumărate predici edificatoare.

La internat postul de rector l-a ocupat un alt harnic preot, Ioan Popu, din Câmpani.

Pentru educația tinerimei, deci avem două puteri noi, bune, și nutrim nădejdea, că veneratul Consistor a făcut cea mai nimerită alegere, trimițându-i în mijlocul nostru.

Și e o coincidență norocoasă, că chiar acum, când de nou se va propovădui cu multă osârdie de pe amvonul bisericii cuvântul lui Dumnezeu, să face și o schimbare la sfântul lăcaș dumnezeesc, care din vremuri îndepărtate a fost povața ortodoxiei în Beiuș, veghiă neadormită a orașului, clopotele vechi, cu glasul răgușit, care chiemase un secol, Românii la credință și închinare, la aducerea aminte de moarte și la cinstirea mai marilor noștri, au amuțit și înlocuite cu altele, a căror glas puternic și sonor, vestesc o nouă biruință a ideii creștine și dumnezeiești.

Sfințirea clopotelor noi s'a făcut cu multă solemnitate religioasă. A fost o bucurie rară înmuțată de lacrimile unei duioșii pătrunzătoare. Clopotele vechi, ridicate prin anii 1790—1812, când eră protopop Ioan Ștef Popa și curator renumitul Gheorghe Droba, au fost martore la nenumărate lupte din viața noastră bisericească și glasul nu odată s'a contopit într'o frățescă îmbrățișare cu lacrimile de durere a multor luptători de ai noștri. Acum s'au dus și ele, ca un cântec bătrânesc. Și în ziua de arhangeli Mihail și Gavril când s'a prăznuit și iubileul de o sută de ani, de existență ai preparandiei noastre, în cadrele unor festivități școlare frumoase, s'a auzit din mari depărtări, pentru prima dată glasul noilor clopote. Par'că ne spuneă: Ridicați-vă din amorțeala vremii de acum, ce caută să înăbușe ori ce manifestare religioasă, ridicați-vă, și măriți sufletul și privirea spre tainele nepătrunse ale ceriului! De acolo veți primi puteri noi de luptă și izbăvire de păcate! Sus inimile! Și grăbiți spre Sionul Domnului, unde vi-s'a propovădui necurmat cuvântul lui Dumnezeu.

Și în acestea clipe de sărbătoare, un bărbat de o fire blândă și tăcută, se strecoară printre noi, cu un zimbet de mulțumire sufletească pe buze. Și ori cât a-și vrea să nu-i conturb liniștea, ci să-l las, după cum îi place, să muncească neobservat, fără să se facă sgomot în jurul persoanei sale, totuși egoismul mândriei noastre ne îndeamnă să-l spunem pe nume: E dl dr. Gavril Cosma, adv. căruia se cuvine să-i aducem tributul nostru de recunoștință, pentru atâtea fapte frumoase și schimbări sănătoase ce s'au realizat în decursul acestui an.

Nu putem vorbi de o înflorire și o întărire a instituțiilor noastre ortodoxe, din Beiuș, fără să adaugem numele acestui bărbat.

Senin.

Profeții mincinoși*)

(Meditațiune poporală).

Motto: „Feriți-vă de profeții mincinoși, cari vin la voi în îmbrăcăminte de oi și pe dinlăuntru sunt lupi răpitori“. (Matei VII, 15.)

Iubiților! Cu greu a-și crede, că s'ar afla între voi nici chiar unul, care în vreme de noapte, dacă ar lua seama, că în jurul cășii sale pândește spre a-i da foc cutare prunc nepriceput, sau om răutăcios, zic, nu cred, că s'ar afla nici unul, care să nu alerge întru ajutor, fie focul numai ca o schinteă.

Vă aduc o altă pildă și mai luminoasă, decât asta.

Intr'o corabie plutesc vr'o 10—20 inși, și deodată să pomenesc numai, că fundul corabiei e ud. Oare nu caută toți după spărtură? Și dacă o află, oare nu fac tot ce se poate cu puțință spre a o înfundă? Iar decumva cutare dintre corăbieri ar zice: „pentruce perdem vreme cu neînsemnata asta de spărtură, să plutim numai mai departe, căci spărtura aceia abia se ia în seamă“, oare ceialaltă asculta-l'ar? Cu greu a-și crede! Și dacă da, atunci cu toții s'ar cufundă în mare, căci pe spărtură ar pătrunde apă din ce în ce mai multă, până ce în urmă cu corabia s'ar cufundă în apă și corăbierii.

Mânecând din pilda aceasta să nu vă fie bătător la ochi, dacă eu ca păzitorul vostru ca părintele vostru sufletesc vă atrag luarea aminte să vă feriți de oamenii răutăcioși, cari ca oameni fără minte, întocmai ca pruncul nepriceput, care pândește în jur de casă spre a-i da foc, pândesc și ei ca puțină schinteie a creștinătății să o răpească din inima bietului creștin de ieri ca sătean, ca vecin și neam al său. Și precum din schinteie se aprinde focul, care sate întregi mistuie, așa și puțină schinteie din inima voastră, cărora vi drag a trage la S. Biserică, ușor vi-o va stânge prin vorbe goale și minciuni, unul și altul rătăcit și scrinit la minte ca profet mincinos, dacă nu vă veți griji și păzi, precum aceasta ni-o spune ev. Matei XIII. 25. când zice: „Iar pe când dormiau oamenii, a venit vrășmașul, și a sămănat neghină prin grâu, și s'a dus“. Și oare nu sate, cercuri, comitate, ba țări întregi sunt pline cu astfel de profeți mincinoși, pe a cărora momente la început nici că am dat ceva?

Să nu gândiți iub. că e vorbă aci de ceva vrășmaș, care vrea să vă fure bogăția voastră pământescă, ci e vorbă de așa vrășmași, cari să luptă pentru a vă fură bogăția inimii voastre, adecă credința voastră cătră legea părintescă. E vorbă de așa oameni ca vrășmași, cari la început pe față vi să arată blânzi și binevoitori; iar când i-ți deschide harfa lui ca un baptist, nazarinean sau om fără de lege, numai atunci îl cunoști, că cel ce s'a apropiat de tine este un profet mincinos, care ca sectar e îmbrăcat în vestimente de oaie, dar pe din lăuntru e lup răpitor. Pentru a ne putea feri de astfel de lupi răpitori, ne luminează S. S. prin ev. Matei VII, 15. când zice: „Păziți-vă de profeții mincinoși, cari vin la voi în vestimente de oi, dar pe din lăuntru, sunt lupi răpitori“.

Ca să vă pot vorbi mai pe larg despre acești sectari ca profeți mincinoși și să vi-o pot face cu-

noscută istoria lor, vă rog să mă ascultați, căci numai astfel vă veți convinge despre învățăturile lor răutăcioase, și cunoscându-le, vă veți și feri și apăra de ei.

I.

Deoarece anabapțiștii au voit și voiesc să-i contopească în secta lor pe nazarineni, cu tot dreptul putem zice și noi, că anabaptismul e trunchiu, iar nazareneismul e surcelul din acest trunchiu, fiindcă învățătura lor în mare parte este una și aceeași. La una însă să fiți cu luare aminte, că pe nazarineni din veacul de acum să nu-i confundați oare și cum cu nazareatul ca oameni vrednici de cinste din testamentul vechi; (IV, Moise VI.; Amos I. 11.) cari n'au format confesie deschilinită, nu s'au desbinat ca fiii lui Israil de mama biserică alui Israil, ci cu atât mai vartos se țineau a fi sub paza preoților lui Israil, a căror lege a încetat de a mai fi după împlinirea făgăduielii nazareului. În acest înțeles a fost nazarean profetul Samuil, Samson, S. Ioan Botezătorul, ba și Pavel apostolul. Intre nazareii testamentului vechi și între nazarineni din zilele de astăzi așa mare deschilinită este, cum e cerul de pământ; despre asta ne-am convins și ne convingem zi de zi îndată ce dăm față cu unul și altul individ anabaptist și nazarinean, cari ca profeți mincinoși i-și și prea știu jucă jocul de a fi îmbrăcați în vestimente de oi, dar pe din lăuntru sunt lupi răpitori. Ce rău a fost și este de acel om cu minte slabă, care nu caută măduva lucrului, ci îi place să roadă litera cărții! Un astfel de om și celor mai ușoare învățături din S. S. le dă tal înțeles. Va să zică: *Căutând după leac vindecător, dă de venin omorător.*

Așa în anul 1520 asoțiindu-se la oaltă bărbății, cu numele *Stroch*, *Stübner* și *Münzer* din Germania spre a-și lăți învățătura lor stângace, și anume: *Ce părere are omul despre suflet*; apoi cuvintele ap. Pavel: (I. Cor. VII. 23.) „Să nu vă faceți slujii ai oamenilor“ într'acolo le-a sucit și întortocat, ca omul să nu cunoască nici un drept, nici o lege sau putere mai înaltă. Pe unde ajungiau, nimiciau tot ce le stătea în cale, până ce alungați din Germania, s'au refugiat în Hollanda, unde căpetenia lor, șeful lor, cu numele *Ioan Leyden*, s'a numit pe sine *Messia*; iar pe aceia, cari nu-l cunoșteau de atare, însuși cu mâna lui îi omoria. Mulți dintre ei și-au aflat adăpost în Elveția și în Anglia, dar și din aceste țări au fost alungați tot pentru învățăturile lor stângace.

Acești anabapțiști ca sectari sălbateci, așa însușire aveau, că pre acei oameni, cari de bunăvoie, sau siliți fiind, să abăteau cătră ei, nu-i botezau, dar din nou îi cufundă în apă, de aci și-au și căpătat numirea „anabapțiști sau din nou cufundători“. *Münzer* și *Leyden*, afară de S. Scriptură, pe toate celelalte cărți le-au ars.

Nespus de mari crudelități duceau în sfârșit, și ani întregi a trebuit până ce Germania cu puteri unite ia putut alungă din țară. De ai nimici cu totul, tot nu iau putul, căci lupii în piele de oaie să îmbrăcau. Un popă catolic, cu numele *Simeon Mennuo*, le-a stat în frunte. Asta susținea sus și tare, că membrii membrii comunității lor toți sunt sfinți. A negat comuniunea cu anabapțiștii și numai ca baptist a pășit între ei. Și bagseamă ca sfinți ce să numiau, înfricoșați de sângele cel mult, în care moșii și strămoșii lor au înecat țara, armă nu prindeau, jurământ nu puneau; iar pe care să abătea la secta lor îi cufundă din nou

*) Lucrarea aceasta o am făcut pentru conf. pastorală din tractul Tinca spre a se ocupa cu ea fiecare preot din parohia sa; îndeosebi acei frați colegi, cari în comuna lor au sectari. Autorul.

în apă. Și ori cât se nisuiu a negă, învățăturile lor stângace tot îi dădea de gol, că sunt una ca bapțiști cu anabapțiștii. În țările, unde nu e obligatoare miliția, s'au și incuibat acești sectari, așa că numărul lor trece astăzi peste 4 milioane. În America-Nordică cu ocașiunea războiului pentru independență, opinia publică ia și timbrat de vânzători de țară, fiindcă armă nu prindeau pentru apărarea țării lor. Numărul acestor sectari mai până la unul erau toți Germani, cari biserică nu și zideau, și afară de duminică nu recunoșteau nici o sărbătoare, nici o taină.

II.

Acum vă rog să faceți asemănare între învățăturile stângace ale sectei nazarinenilor de astăzi și între bapțiști. Sum convins, că nici o minută nu vă veți îndoi, că aceste 2 secte sunt una și aceiași, decât că nazarinenii de astăzi sunt poamele cele mai putrede ale pomului sălbatec, numit secta bapțiștă; și de loc n'avam să ne mirăm, dacă aceste secte își doresc contopirea și aici la noi. Și cine nu-i cunoaște pe aceștia după poamele lor?

Acești sectari în Germania au prins rădăcini, de unde și-au lătit rădăcinile în toate părțile. Din Germania au venit și la noi în țară. Nainte de asta cu zeci de ani *Hackl*, *Krämmer* și *Schmidt* ca germani umblau din sat în sat și nu într'un loc ia sedus deoparte pe cei ușorateci în credință, de altă parte pe cei nemulțumitori. Până la 1863 abia au dat ceva semn de viață. Și după ce un apostol de a lor cu numele *Kalmár* și-a pierdut mintea, tot omul cu judecată curată a crezut, că și secta lor s'a desființat. În locul lui a crescut altă buruiiană cu numele *Ethei Carol*, care ca calfă de lăcătar, după ce pentru asasinare șeză 12 ani în temniță, eșind de acolo, a rostit, că el e alesul și trimisul lui Dzeu. S. Scriptură o a învățat ca rob din doască îi doască, vestind sucita învățatură a nazarinenilor.

Și oare nu ne cuprinde fior, dacă suntem cu luare aminte la stângacea lor învățatură, căci superbia inimei lor le place a o astupă cu o prefăcută servilitate, care servilitate ca să-i zicem așa, nu e decât o mângitură esterioară, un sicriu farbat. Căci oare nu e o superbă a inimei din partea lor, când ei pe ei să țin a fi oameni fără păcat; iar pe cel ce să abate la secta lor, îi cufundă cu cuvintele astea: „Numele ți s'a scris în cer, ești primit între cei iertați, păcatele ți s'a șters, dintre dobitoace ieșind, deodată te-ai făcut fiul lui Dumnezeu“.

Și cum sunt de slabi în credință față de pruncii lor?! Nu voiesc să-i încreștineze și să-i boteze, măcar că taina botezului ca taină a învierii, celui nou născut, prin apă și Duh e ca o pecete a făgăduielii noastre sfinte, că pe pruncii noștri lui Hristos Isus să-i sfințim. Sectarii se bazează pe cuvintele: „*Mergând, învățați toate neamurile, botezându-i pe ei în numele Tatălui, și al Fiului și al Sfântului Duh*“ (Matei XXVII. 19.) Aci să nu uităm, că cuvintele astea s'a zis poporului păgân, nainte de încreștinare, cari ca încălzii sufletește de învățăturile lui Hristos și ale Apostolilor, rând pe rând cu miile s'au încreștinat, primind S. Botez.

Nazarinenii, cari numai la litera moartă caută, să nu luate cuvintele de cari ne amintește ap. Pavel, (II. Corint. III. 6.) că: „*litera omoară, iar sufletul face viu*“.

Noi nu literii, ci S. Scripturi numai așa îi vom fi slujitori adevărați, dacă pe cei nou născuți îndată după naștere îi vom sfinți de creștini buni ai bisericii, prin împărțirea lor cu taina S. Botez.

La sectarii bapțiști și nazarineni, cel nou născut nu poate fi membru al comunității lor, privindu-l ca pre un păgân, până la cufundarea lui în apă. Iar de cufundat în apă, numai atunci îl cufundă, dacă crede și e stăpân peste gândurile lui și faptele cele rele. Acum vă întreb, că oare care om muritor e acela, care să vadă în lăuntrul inimei și să poată ceti din sufletul deaproapelui său, că asta sau cela s'a întors dela rău? Un lucru ca și acesta numai unui Dumnezeu îi este cu putință, care și în ceasul ultim primește căința omului, dacă îi pare rău de păcatele făcute.

Iar acum să vedem, cine formează partea văzută și nevăzută a bisericii? Prin taina S. botez îi facem pe cei nou născuți membri văzuți ai bisericii, până când partea nevăzută a bisericii este Isus Hristos ca cap al bisericii, care iubirea sa nemărginită și-a lătit-o și asupra pruncilor, când pe aceia luându-i în brațe, ia binecuvântat zicând: „*Lăsați pruncii să vină la mine, că unora ca acestora este împărăția Ceriului; și de nu vă veți întoarce și nu vă veți face ca pruncii, nu veți intra în împărăția Ceriului*“ (Marcu X. 14; Matei XVIII. 3.) Iar ca pe cel nou născut să-l putem primi în sinul bisericii, trebuie să-l botezăm ca astfel înoit prin apă și Duh ca spălat de păcatul strămoșesc, să se împreune cu Hristos ca și prin asta taină să fie întărite zisele Scripturi dela Matei XVIII. 5. și Luca IX. 48: „*Cel ce va primi acest prunc în numele meu, pe mine mă primește, și cel ce mă va primi pe mine, primește pe cel ce m'a trimis; că cel ce este mai mic între voi toți, acesta va fi mare*“.

Sfântă numai așa o vom putea face nașterea celor nou născuți ca membri ai familiei, dacă îi vom pecetlui prin darul Duhului Sfânt în taina botezului; precum despre asta sfințenie ne amintește ap. Pavel (I. Corint. VII. 14.) când așa încheie: „*pruncii voștri sunt sfinți*“; iar în ep. către Romani XI. 17. astea le cetim: „*dacă rădăcinile sunt sfinte, sfinte vor fi și crengile*“.

S. Apostoli numai până atunci n'au botezat pe prunci, până când esclusive s'au aflat din oamenii, cari încă n'au fost trecuți la biserică lui Hristos; iar apoi îndată ce familii întregi l'au mărturisit și vestit pe Hristos de Mântuitor, pe aceia cu familia lor cu tot iau botezat. Familii însă fără prunci, nu ne putem nici închipui. Dacă ar fi fost altcum, n'ar fi grăit așa marele ap. Pavel: „*A voastră este făgăduința și a fiilor voștri*“, (Fap. ap. II. 39.) când apoi deodată vr'o 3000 s'au botezat. Așa a botezat ap. Petru pe sutașul Corneliu cu familie cu tot. Cetiți numai la fap. ap. la XVI. istoria păzitorului închisorii din Filippi, care este cetatea cea dintâie din Macedonia. În istoria asta se spune, că ap. Pavel în vreme de noapte a botezat pe păzitorul închisorii și familia lui; tot asemenea fu botezată femeia *Lidia*, neguțătoreasă de purpură din cetatea *Tiatirii*, căreia, ca muliere credincioasă ia deschis Dumnezeu inima ca să fie cu luare aminte la cele ce să vorbeau de ap. Pavel. (Fapt. ap. XVI. 14.) În sfârșit marele ap. Pavel (I. Corint. 16.) însuși așa zice: „*Am mai botezat și familia lui Stefana*“.

După astea consacrarea pruncilor nici decum nu să împotrivesc învățăturilor S. Scripturi; ba putem spune, că baza religiei lui Hristos, care este iubirea și dragostea adevărată, hotărît ne vorbește și ne leagă la inimă, că pe aceștia să-i privim ca adevărat trupul și sângele nostru și ca legiuți prin S. taină a cununiei. Dar acești sectari s'au lăpădat de toate ale noastre taine, cum e și taina Mirului, despre care, pe lângă alte locuri din S. Scriptură, așa frumos ne vorbește

și ev. Matei XXVI. când zice: „*Venitau la Isus o muere cu un vas de albastru cu mir de mult preț, și l'au vârsat pe capul lui șezând*“. Iar Isus au zis învățăcelilor: „*Vârsând aceasta mirul acesta pe trupul meu, făcutu-l'au spre îngroparea mea*“. Va să zică: ei nu dau nimic pe S. Mir ca taină, care s'a turnat și spălat trupul unui Dumnezeu adevărat? Tocmai așa nu dau nimic pe taina căinței, a ispovădaniei, prin care taină se pregătește creștinul bun la S. Cuminecătura. Isus a dat putere apostolilor zicând: „*Ori câte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și câte veți deslega pe pământ, vor fi deslegate și în cer*“. Urmașii apostolilor sunt preoții, cari ca fețe sfințite, în înțelesul Scripturii, au așa frumoasă chemare în biserica lui Hristos, că în urma rugăciunii lor i-se iartă, celui apropiat de taina căinței, păcatele, căindu-să cu toată frica de cele făcute, ca apoi în chip văzut și simțit să câștige darul nevăzut al invoirei sufletești prin mărturisirea păcatelor.

D'apoi taina Maslului, sau taină S. Cuminecături, care este cea mai minunată taină dintre toate tainele, li-o trebuie acestor sectari? Nu, deși taina cuminecăturii este taina în care, sub chipul pâinii, adică a prescurii adusă de voi iubiților la biserică, și a vinului, să află Hristos întreg cu toată omenirea și Dumnezeu Sa, așa cum e în Cer, El, care a umblat pe pământ, luând trup din Prea Curata Fecioara Maria, Taina aceasta a înființat-o Isus în joia patimilor; când a mâncat cu învățăcelii Săi melușaua paștilor, zicându-le: (Ioan VI. 53. 54. 56.) „*De nu veți mânca trupul fiului omenesc și de nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi*“, căci „*trupul meu cu adevărat mâncare este și sângele meu cu adevărat beutură este*“.

Ce frumoase lucruri sunt aceste, și voi sectari vă lăpădați de iele, fără a vă putea deschide nici gura, că pentruce?

(Va urmă).

CRONICA.

Manuale școlare aprobate. Avizăm pe cei interesați că toate manualele școlare de Iosif Moldovan și consoții, apărute în Tipografia diecezană din Arad, sunt aprobate de Ven. Consistor diecezan și Inaltul Ministeriu de culte și instrucțiune publică și anume: *ABCdar prima carte de cetire română* edițiunile VIII și IX sub Nrii 4745/912 și 127382/912. *A doana carte de cetire română ilustrată* edițiunile VI și VII sub Nrii 4744/912 și 136812/912. *A treia carte de cetire română* ediția IV sub Nrii 4743/912 și 136813/912. *A patra carte de cetire română* ediția II sub Nrii 3429/911 și 103233/912. *Carte de cetire română pentru clasele V-VI* ediția II sub Nrii 3430/911 și 103233/912. *Limba magiară pentru clasele I, II, III* ediția III sub Nrii 3470/911 și 95525/910. Numerii primi sunt consistoriali, iar cei mai mari ministeriali. Domnii învățători, cari au procurat cărțile până n'au fost imprimați acești numeri pe acelea, sunt rugați a ne aviză prin o carte

postală, din care câte au în folosință, ca se le trimitem fașiile necesare, spre a-le lipli pe ele. Arad, la 15/28 nov 1912 Iosif Moldovan director școlar.

Concurs.

Pentru ocuparea alor două posturi de învățători imbinat cu cantoratul în Biharkristyor (Cristior) se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“ Școlile sunt separate una de alta și se află una în Cristiorul de jos; iară ceialaltă în Cristiorul de sus-tiarină

Salarul și la una și la alta constă din bani gata ce se repartizează pe credincioșii aparținători și la una și la ceialaltă școală La școala din Cristiorul de jos este 610 coroane; iar la școala din Cristiorul de sus 632 coroane. În aceste sume este computat pentru fiecare învățător venitul cantoral în sumă de câte 40 coroane.

Pentru conferințe și la una și la alta școală 20 coroane. Curățirea și încălzirea saalelor de învățământ cade în sarcina comunei bisericesti.

Locuința și la una și la alta școală stă din 1 chilie 1 culină și o cămară.

Comuna bisericască, nefiind în stare a acoperi dela sine întregirea salarelor și darea cuincuenalelor recerute și prescrise de lege, nu se obligă ale acoperi ci se vor cere dela stat

Ceice vor ocupa aceste stațiuni sunt obligați a conduce și deplini cantoratul în toată duminica și sârbătoarea în s. biserică, tot așa și la slujbele ce ar veni în parohie pe lângă stolele îndatinat; mai departe a instrui și deprinde pruncii dela școală în cântările bisericesti. Propunerea religiunii și catehizarea pe lângă supraveghierea preotului cade în datorința celor aleși.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni să-și trimită recursul prevăzut cu documentele recerute la adresa P. O. D. Adrian P. Desean protopresbiter în Vaskoh, numind tot odată în recurs și școala la care dorește a fi ales: în Cristiorul de jos sau în Cristiorul de sus-tiarină, având în atare duminică ori sârbătoare a se prezentă în s. biserică de aici spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

B. Cristior la 8/21 noemvrie 1912.

Comitetul parohial.

Cu știrea și invoirea mea A. P. Deseanu ppresbiter.

—□—

1—3

Se publică concurs cu termen de 30 zile la postul de capelan temporal pentru parohia de clasa I (primă) Roșia din protopopiatul Beiuș pe lângă actualul paroh Petru Ciuhandu cu următoarele beneficii și respective condițiuni:

1. Jumătate din toate venitele stolare preoțești fasonate în coala B., cari în suma totală fac 473 cor. 62 fileri.

2. Intregirea dela stat din cvota destinată pentru capelani.

3. De cvartir se va îngriji însuși alesul, deoarece casa parohială nu este.

4. Alesul va fi îndatorat să împlinească toate funcțiunile rituale și să țină catehizațiunea cu elevii de școală de orice categorie.

5. Fiind parohia de clasa I. dela candidați se pretinde ecalificațiunea preotească de **clasa primă**.
 Recurenții au să se conformeze dispozițiunilor cuprinse în §§. 32 și 33 din Regulamentul pentru parohii.

Petru Ciuhandu
președinte.

Comitetul parohial.
Dumitru Papp
notar.

In conțelegere cu: *Dr. Victor Fildan* adm. ppbiteral.
 —□— 1—3

Pentru indeplinirea postului învățătoresc-cantoral din **Hontșor** (Honcér) ppresb. Halmagiului devenit în vacanță prin abdicerea fostului inv. G. Pribac, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata din cassa cultului 378 cor.
2. Naturale: 8.40 Hl. grâu prețuit în 126 cor. și totatăta cucuruz prețuit în 92 cor. 40 fil.
3. Lemne focali 20□ m. prețuite în 100 cor.
4. Intregirea salarului fundam. cu ajutor de stat votat cu Nr. 91520 K. 11 minist. 298 cor.
5. Cvincvenalele la timpul său se vor cere dela stat.
6. Venite cantorale 6 cor.
7. Spese de conferință inv. 10 cor.
8. Scripturistica 10 cor.
9. Locuință în natură cu 2 chilii, cuină, grajd și grădină de legume.

Reflectanții sunt poftiți să-și susțearnă recursele ajustate conform „Regulamentului“ și adresate comitetului paroh. din Hontșor, la oficiul protopresbiteral Halmaj (Nagyhalmagy) apoi să se prezenteze sub durata concursului în vre-o duminică ori sârbătoare în biserica din loc spre a-și arată desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Din ședința comitetului par. din Hontșor ținută la 8 nov. n. 1912.

Virgil Bulz
paroh, preș.

C. Farcaș
notar adh.

In conțelegere cu *Cornel Lazar* ppresb. insp. școl.
 —□— 1—3

În sensul ordinelor Venerabilului Consistoriu ort. român din Oradea-mare de sub Nrii 1708 și 1709 șc. 1912 pentru indeplinirea stațiunilor învățăorești vacante din protopopiatul Beliului se publică nou concurs cu termin de alegere la **30 zile** dela prima publicare.

1. Călăce salar, în bani 600 cor.
2. Craiova, în bani 300 cor. 4 jughere pământ; 70 cor. 12 cubule bucate; 144 cor. 8 stângini de lemne: 80 cor.
3. Dumbrăvița de codru, în bani 500 cor.
4. Groși, Bârzești în bani: 88 cor. 15½ șinice bucate: 186 cor. 8 orgii lemne: 80 cor.
5. Măraș-săcaci, în bani: 222 cor 16 cubule bucate: 192 cor. 1 Hl. păsulă și câte 100 porții de fân și pae, 8 orgii de lemne: 80 cor.
6. Beiuș-sânmiclăuș, în bani 600 cor.
7. Suplac, 300 cor. în bani, 12 cubule bucate: 144 cor., 6 stângini lemne: 60 cor.
8. Susag-Tâlmăciu, în bani: 400 cor., 20 cubule bucate: 240 cor.
9. Ursad-Pocluse, în bani: 600 cor.
10. Urvișiu de Beiuș, 500 cor. în bani. Cătră aceste beneficii e a se socoti și stolele cantorale în-

dinate, locuințe acomodate cu grădini. Din lemne se vor încălzi și salele de învățământ; ear pentru întregirea salarelor și cvincvenalelor se va recurge la stat.

Recurenții au a se prezentă la sf. biserici din comunele unde voesc a competi pentru a-și arată desteritatea în tipic și în cântare; ear recursele înștruate cu documentele r cerute au ale trimite la subsemnatului în Feketeğyörös.

In locul comitetelor parohiali.

Petru Serbu protopop,
 —□— 1—3

Pentru postul de învățător dela școala conf. gr. or. rom. din **Paniova**, tractul Belințului, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. In bani gata 469 coroane,
2. în naturalii: 11 măji metrice grâu și 11 m. cucuruz, prețuite toate în 308 cor.,
3. întregire dela stat 223 coroane,
4. pentru conferențe 20 cor.,
5. pentru scripturistica 10 cor.,
6. locuință liberă cu 2 chilii, bucătărie, cămară, șopru, coteț de porci și grădină.

De încălzirea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească; de locuința sa însă învățătorul.

Mai are: dela înmormântare mare 1 cor., dela prunci 60 fil., dela liturgie pentru morți 1 cor. și dela cununie 80 fil., apoi dela parastas 60 fil. și dela sfințirea casei 20 fil. Se înțelege aceste taxe le capătă numai când este anume poftit.

Alesul e obligat se instrueze nu numai pe școlarii obligați, fără și pe cei de repetiție, se presteze servite cantorale, se învețe pe școlari cântările bisericesti și'n dumineci și sârbători să-i conducă la s. biserică și să-i țină în ordine.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Paniova (Panyó), pe calea oficiului protopopesc gr. or rom din Belinț (Belence, Temes megye), și într'o Duminică ori într'o sârbătoare, să se prezenteze, sub durata concursului, în s. biserică din Paniova, spre a-și arată desteritatea în cântare și'n tipic.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru indeplinirea postului învățăoresec dela școala superioară gr. or. română clasele III-VI din **Capolnaș**, pe baza ordinului Ven. Consistor se publica concurs cu termin de recurgere de **30 zile** dela primă publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar fundamental în bani cor. 1000.
2. Locuința în natură cu grădină de legumi de ¼ jughere.
3. Pentru scripturistica 10 coroane.
4. Pentru conferință 20 cor. Se observă, că suma aceasta o primește dacă participă la conferință, având a dovedi cu act dela prezidiul conferinței.
5. Dela înmormântări unde va fi poftit, fără liturgie 1 cor., iar cu liturgie 2 cor.

6. Dela părăstase unde este poftit 40 fileri.

Cvinqvenalele se vor cere dela stat. De curățirea pe din lăuntru a locuinței învățătoarești, se va îngriji alegândul învățător.

Alegândul învățător conform §. 13 din „Regulamentul pentru organizarea învățământului“ va avea să provadă cantoratul în strana dreaptă și afară de sfta bis. la toate ceremoniile obveninde, să instrueze elevii în cântările bisericești, se-i conducă în dumineci și sărbători la sfta biserică, cu cari să cânte cântările ceremoniali, susținând usul cu îmbrăcarea unor elevi la sfta liturgie și să țină prelegere cu elevii de repetiție fără altă remunerațiune.

Recurenții sunt poftiți, ca recursesle ajustate conform „Regulamentului pentru organizarea învățământului“ și dacă a mai servit în alta comună și cu atestat de moralitate, adresate comitetului par. din Capolnaș, să le subștearnă în terminul legal oficiului protopresbiteral din Lipova (Lippa) și să se prezinte sub durata concursului în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. român din Capolnaș, ținută la 14/27 octomvrie 1912.

Ioan Micu
v. preș. com. par.

Antoniu Moldovan
not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul *Fabriciu Manuilă* înșpector școlar.

—□— 3—3

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de învățătoare dela școala confesională gr. or. rom. din **Belinț**, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 1000 coroane.
2. Locuință liberă și grădină de legumi.
3. Pentru conferință 10 cor.
4. Pentru scripturistică 10 cor.

Reflectantele au să se prezenteze în vre-o duminică, ori într'o sărbătoare, în terminul concursual, în s. biserică.

Se observă, că cele cu ecalificație mai bună, respective cu pregătiri speciale, vor fi preferite.

Documentele despre ecalificația legală, adresate comitetului parohial, să le aștearnă pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belence, Temes megye).

Aleasa să îndatorează să îngrijască pe spesele proprii de ținerea în curățenie și în bună rânduială a locuinței sale, în partea din lăuntru.

Sala de învățământ o va predă și o va ține în curățenie, curatoratul școalei.

Lemnele pentru încălzirea acestei sale le dă comuna bisericească.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești gr. or. rom. vacantă din **Seprös** se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 800 cor.
2. 8 jugh. pământ arător cu dreptul de pășunat, a cărui venit, după detragerea dării, carea o va suportă alesul; — face 200 cor.
3. Locuință cu grădină.
4. Spese de conferință 40 cor.
5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Cel ales are a conduce strana, fără altă remunerațiune.

Pentru orientare, comitetul parohial, aduce la cunoștință celor interesați, că parohia nu asigură dela sine alesului nici cvinqvenalele, nici eventuala urcare de salariu.

Recursesle ajustate cu documentele recerute, sunt a se înaintă la P. O. oficiu protopresbiteral din Borosjenő, iar reflectanții au a se prezentă în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din Seprös, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial gr. ort. rom., ținută la 7/20 octomvrie 1912.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *Ioan Georgia* protopresbiter înșp. conf. de școale.

—□— 3—3

La Librăria Diecezană din Arad

se află de vânzare

Molitvelnicul cu litere latine

legat à cor. 14.

